

وضعیت جسمانی و سلامتی خود مشاهده نمود؛ طی تماس با شماره ی اعلام شده به وی به سازمان اطلاع رسانی نمایند تا چنانچه عفونتی در زمان اهدای خون فرد وجود داشته که در معاینه و مصاحبه ی پزشکی پنهان مانده و مشخص نگردیده است و علایم آن بعداً در فرد اهداکننده ظاهر گردیده است؛ خون وی برای بیماران استفاده نگردد.

مرحله ی آخر پس از پذیرش و معاینه و مصاحبه ی پزشکی، **مرحله خونگیری** می باشد که در این مرحله فرد اهداکننده پس از احراز هویت (که احراز هویت پیشتر در پذیرش و معاینه و مصاحبه ی پزشکی نیز صورت پذیرفته است) به اهدای خون خویش اقدام می ورزند. در این مرحله **یک واحد معادل ۴۷۰ سی سی** از مجموع حدود ۵ لیتر یا ۵۰۰۰ سی سی خون فرد (که این میزان (۵ لیتر) در افراد مختلف مقداری متفاوت می باشد) گرفته و برای انجام سایر مراحل آزمایشات غربالگری، فرآورده گیری و ... به سایر بخش های سازمان منتقل می گردد.

استراحت کافی پس از اهدای خون و صرف پذیرایی از نکات مهمی می باشند که فرد اهداکننده حتماً می بایست رعایت نموده تا خدای ناکرده در صورت عدم انجام توصیه ها و موارد لازمه، دچار ضعف، سرگیجه و دیگر علایم احتمالی نگردیده و یک تجربه ی کاملاً شیرین از اهدای خون و نجات جان هم نوعان خویش را، در خاطره ی خود ثبت نماید.

پس از سؤالات مختلف مصاحبه ی پزشکی و معاینه فرد مراجع؛ نوبت به **خود حذفی محرمانه** می رسد که در این قسمت اگر فرد به هر دلیلی به یک یا چند سؤال پزشک پاسخ صادقانه نداده باشد و صلاح نداند که خون وی برای بیماران استفاده گردد؛ در پاسخ به این سؤال که آیا خون شما برای بیمار استفاده شود؟ گزینه ی خیر را در صندوق خود حذفی محرمانه می اندازد و علیرغم خونگیری از وی، خون او برای بیماران استفاده نمی شود.

در حقیقت این سیستم کمک می کند تا علیرغم وجود معاینه و مصاحبه ی دقیق پزشکی؛ اگر فرد اهداکننده به هر دلیلی به جواب سؤالی شک داشت یا جوابی به غیر از جواب درست و صادقانه را اعلام نموده بود؛ در این مرحله با اعلام اینکه خون وی برای بیماران استفاده نگردد، سازمان را در تأمین خون کاملاً سالم برای بیماران یاری نماید.

سیستم حفاظتی دیگر در راستای تأمین خون سالم برای بیماران و نیازمندان به خون سیستم **کال بک** می باشد که در این روش پس از معاینه و مصاحبه ی پزشکی، شماره ی تماسی به فرد اهداکننده تقدیم می گردد تا چنانچه طی دو هفته پس از اهدای خون؛ تب، سرفه، زردی یا هر علامت عفونی که در

گردآوری و تنظیم: طیبه کمالی

کارشناس امداد و نجات

احکام اهدا خون

حکم فقها درباره اهدای خون و ثواب آن

گروهی از فقها اعتقاد دارند اهدای خون اگر به قصد تقرب باشد، ثواب داشته و در غیر این صورت خیر، اما گروه دیگر با استدلال بر این که نیاز انسان دیگر را رفع می‌کند، این عمل او موجب ثواب می‌باشد و قصد تقرب را برای آن لازم نمی‌داند.

اهدای خون جزء عقد(هبه) محسوب شده و اما همانند دیگر هدیه‌ها فی‌نفسه ثواب ندارد زیرا که قربت الی الله در شرط نیست.

نظر برخی مراجع که مبنای نخست را قبول دارند. در این ارتباط به شرح ذیل است:

• حضرت آیت‌الله خامنه‌ای: «اگر با نیت تقرب به خدا انجام گیرد ثواب دارد»

• حضرت آیت‌الله صافی‌گلپایگانی: «اگر به قصد قربت باشد ثواب دارد. اهدای خون برای نجات جان اشخاص و رفع نیاز آنها یک عمل قربی و موجب اجر معنوی و مستحب واقعی است»

• حضرت آیت‌الله بهجت: «بستگی به نیت با قصد قربت دارد»

• حضرت آیت‌الله سیستانی: «اگر قصد قربت کنند ثواب دارد» گروهی که **مبنای دوم** را قبول دارند، می‌فرمایند:

• حضرت آیت‌الله فاضل لنکرانی: «بلی [ثواب دارد]»
 حضرت آیت‌الله تبریزی: «چنانچه اهدای خون برای شخص خون‌دهنده ضرر نداشته باشد و شخص مومنی به آن احتیاج داشته باشد، اهدای خون به او از باب برآوردن حاجات مومن مستحب است و ثواب دارد»

• حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی: «آری ثواب بسیار دارد»

تزریق خون به دیگری: از دیدگاه حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری

حکم شرعی تزریق خون انسان به شخص دیگر چیست؟

تزریق خون انسانی به انسان دیگر برای درمان بیماری یا جراحی یا نجات جان او جایز است، خواه خون مسلمان باشد یا کافر، مرد باشد یا زن و خرید و فروش خون برای این منظور

واجب کفایی بودن اهداء خون

در صورت کمبود خون اهدائی داخلی و نیاز به واردات خون، هرگاه واقعاً خون‌های خارجی نامطمئن باشد به طوری که به تأیید کارشناسان خطر بیماری‌های سخت و فراگیر وجود داشته باشد در چنین صورتی اهدای خون بر کسانی که توانایی اهدا دارند واجب کفائی است.

توجه: پس از فتوای مقام عظمای ولایت و امام راحل (ره) نیاز به واردات خون در کشور رفع گردیده، در حال حاضر خون توسط مومنین و با نیت خیر خواهانه تامین می‌گردد.

حکم اهداء و انتقال خون از کفار

اهدا و انتقال خون از غیر مسلمان به مسلمان، و از مرد به زن و بالعکس چه حکمی دارد؟
 اشکالی ندارد، مگر اینکه بیم انتقال بیماری برود.

اهداء خون به زوجه

آیا انسان می‌تواند خون خود را به زوجه اش اهدا کند؟

اشکالی ندارد.

اهداء خون در حال احرام

بیرون آوردن خون از بدن در حال احرام چه حکمی دارد؟

بهبتر است در حال احرام از دادن خون به روش امروز نیز خودداری کند؛ مگر در مواقع ضرورت و برای حفظ جان مسلمان.

دیدگاه امام خمینی (ره)

۱- آیا انتقال خون در اسلام، جایز است یا خیر؟

بسمه‌تعالی، مانع ندارد.

۳- آیا انتقال خون بین مسلمان و نامسلمان، جایز است یا نه؟

بسمه‌تعالی، اشکال ندارد.

۴- آیا می‌شود به بیمارستان‌های کشوری که نامسلمان است، خون اهدا کرد یا نه؟

بسمه‌تعالی، بلی، جایز است.

۵- تزریق خون افراد غیر مسلمان به مسلمان و یا بالعکس، جایز است یا خیر؟

بسمه‌تعالی، مانعی ندارد.

۶- خون دادن مضر برای بدن

دادن خون اگر ضرر قابل توجه داشته باشد، جایز نیست.

منابع

- فرهنگ فقه مطابق مذهب اهل بیت علیهم السلام، ج۱، ص ۷۱۴.
- ساعدی، محمد، (مدرس حوزه و پژوهشگر)، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی
- توضیح المسائل مراجع

در این بین اهداء خون که شباهت بسیاری به عمل فصد دارد و در آن خون از عروق اصلی به صورت مستقیم دریافت می‌شود می‌تواند تاثیر مثبتی در پاکسازی عمقی بدن داشته باشد و ضمن ایجاد زمینه لازم برای بدن جهت تولید خون صالح با تدابیر تغذیه ای مناسب، قبل و بعد از اهدای خون می‌تواند درمانی کمک‌کننده جهت پاکسازی اصلاحی بدن باشد .

اهدا خون جزء روش هایی است که امروز نه تنها مغایرتی با طب سنتی ندارد بلکه به عنوان یکی از راهبردهای پزشکی مورد تایید طب سنتی، در پاکسازی طبی بدن مورد اهتمام قرار گرفته است . برخی افراد برای پاکسازی عمقی خون نیاز دارند یک تا چهار مرتبه در سال فصد کرده یا خون اهدا نمایند. حجامت پاکسازی سطحی و محیطی است و فصد و اهدای خون، پاکسازی عمقی محسوب می‌گردند . بر عکس آنچه در فضای مجازی شایع ومورد توجه است، اهداء خون در طب سنتی به عنوان یک جزء از پاکسازی عملی بدن مورد تایید است. به شرط آنکه برای فرد مناسب انجام شود. که در بیشتر افراد برای پاکسازی عمقی خون نیاز به فصد یا اهداء خون احساس می‌گردد، که معمولا برای افرادی که شرایط اهدای خون دارند، فصد انجام نمی‌گردد.

فصد یک پاکسازی عمقی بسیارلازم برای تعداد زیادی از افراد است اما به معنی آن نیست که فصد خون به همه توصیه شود. در طب ایرانی قانون کلی نداریم بلکه درمان بر اساس شرایط فردی انجام می‌شود. خون یکی از اعضای بدن محسوب می‌شود و تمامی اخلاط سودا، بلغم، دم و صفرا در آن موجود است. نگاه طب ایرانی به فصد خون نگاه اهدای عضو است. طب ایرانی به هیچ وجه مخالف اهدای خون نیست. از توصیه های عمومی هم برای اهدای خون در طب سنتی می‌توان به موارد زیر اشاره کرد.

دو روز مانده تا اهدای خون نباید غذای سنگین مصرف کرد.

از سکنجبین و آب زرشک، دمنوش آویشن و عناب می‌توان استفاده کرد اما خوردن این مایعات توصیه کلی نیست.

بعد از اهدای خون هم نباید به مقدار زیاد، غذای ترش که در بدن سردی ایجاد می‌کند استفاده کرد. مصرف مایعات فراوان پس از اهدا خون با تاکید بر مصرف غذاهای سازنده خون صالح همچون آب وعسل ، آب انار وسایر میوه های شیرین ، گوشت قرمز ونخودآب و.....می‌توانند کمک زیادی به پاکسازی خون نمایند .

همچنین توصیه می‌شود ۲۴ ساعت قبل وبعد از اهداء خون از برداشتن بار سنگین ، فعالیت ورزشی سنگین ، کم خوابی شدید ونزدیکی پرهیز شود.

طب سنتی و اهدا خون

گردآوری و تنظیم: دکتر محسن ذاکریان

پزشک متخصص طب سنتی ایرانی

در طب سنتی ایرانی به ۶ حوزه مهم در خصوص سبک زندگی سالم در سلامتی و بازگرداندن آن تحت عنوان «سته ضروریه» اشاره شده است که شامل : خواب مناسب ، خوراک مناسب ، دفع مناسب فضولات ، هوای مناسب،فعالیت بدنی و کنترل مناسب انفعالات روحی روانی است .

یکی از مهمترین حوزه های مورد بحث دفع فضولات و مواد زائد بدن می‌باشد که از آن به عنوان پاکسازی نام برده می‌شود. دو شیوه مهم پاکسازی بدن : عمومی و پاکسازی عضوی است، که شامل :

دفع ادرار ، استفراغ، دفع منی، دفع خون قاعدگی، چرک پوست، رشد مو، رشد ناخن، اشک، بزاق ،ترشحات تنفسی، عطسه، سرفه و ... می‌باشد که عمده آن پاکسازی طبیعی بدن انسان است و نیاز به مداخله ندارد .

برای حفظ و بازگرداندن سلامت پس از بیماری ، بدن نیازمند پاکسازی های طبی است که در پاکسازی طبی پزشک با انجام مداخلاتی به طبیعت بدن برای پاکسازی از فضولات کمک می‌کند .راه های مختلف پاکسازی اعم از القاء استفراغ ، اسهال و همچنین دفع خون از طرق مختلف و متعدد مورد اشاره قرار گرفته است . دفع خون برای پاکسازی بدن به روش های مختلف عمومی و عضوی می‌باشد، در این خصوص استفاده از روش هایی هم چون انجام حجامت ، فصد و زالو درمانی مورد توجه ویژه قرار گرفته است .